

HIGHER SCHOOL CERTIFICATE EXAMINATION

1997

LATIN

3 UNIT (ADDITIONAL)
(50 Marks)

*Time allowed—One hour and a half
(Plus 5 minutes reading time)*

DIRECTIONS TO CANDIDATES

- The examination paper consists of two Sections:
Section I Catullus, *Carmina*
Section II Unseen Verse Translation
- Attempt ALL questions.
- Answer each Section in a *separate* Writing Booklet.
- Write your Student Number and Centre Number on each Writing Booklet.
- All translations should be written on alternate lines.

SECTION I
CATULLUS
 (30 Marks)

Marks

All translations should be written on alternate lines.

QUESTION 1. Use a *separate* Writing Booklet.

Read the passages and answer the questions which follow.

(a)	‘Quaeso,’ inquit ‘mihi, mi Catulle, paulum
istos commoda: nam volo ad Serapim
deferri.’ ‘Mane,’ inquit puellae,
‘istud quod modo dixeram me habere . . .
fugit me ratio: meus sodalis—
Cinna est Gaius—is sibi paravit.
Verum utrum illius an mei, quid ad me?
Utor tam bene quam mihi pararim.
Sed tu insulsa male et molesta vivis,
per quam non licet esse negligentem!’	25	8
		30	
	Poem 10		

(i) Translate this passage into English.

(ii) Scan the last TWO lines.

(b)	Suffenus iste, Vare, quem probe nosti,
homo est venustus et dicax et urbanus,
idemque longe plurimos facit versus.
Puto esse ego illi milia aut decem aut plura
perscripta, nec sic ut fit in palimpsesto
relata: cartae regiae, novi libri,
novi umbilici, lora rubra, membranae,
directa plumbo et pumice omnia aequata.
Haec cum legas tu, bellus ille et urbanus
Suffenus unus caprimulgus aut fossor
rursus videtur: tantum abhorret ac mutat.
Hoc quid putemus esse? Qui modo scurra
aut si quid hac re scitius videbatur,
idem infaceto est infacetior rure,
simul poëmata attigit, neque idem umquam
aequae est beatus ac poëma cum scribit:
tam gaudet in se tamque se ipse miratur.
Nimirum idem omnes fallimur, neque est quisquam
quem non in aliqua re videre Suffenum
possis. Suus cuique attributus est error;
sed non videmus manticae quod in tergo est.	5	10
		10	
		15	
		20	
	Poem 22		

Translate this passage into English.

QUESTION 1. (Continued)

Marks

- (c)
- Siqua recordanti benefacta priora voluptas
 est homini, cum se cogitat esse pium,
 nec sanctam violasse fidem, nec foedere nullo
 divum ad fallendos numine abusum homines,
 multa parata manent in longa aetate, Catulle, 5
 ex hoc ingrato gaudia amore tibi.
 Nam quaecumque homines bene cuiquam aut dicere possunt
 aut facere, haec a te dictaque factaque sunt:
 omnia quae ingratae perierunt credita menti.
 Quare iam te cur amplius excrucies? 10
 Quin tu animo offirmas atque istinc teque reducis,
 et dis invitis desinis esse miser?
 Difficile est longum subito deponere amorem;
 difficile est, verum hoc qua lubet efficias.
 Una salus haec est, hoc est tibi pervincendum; 15
 hoc facias, sive id non pote sive pote.
 O di, si vestrum est misereri, aut si quibus umquam
 extremam iam ipsa in morte tulistis opem,
 me miserum aspiciate et, si vitam puriter egi,
 eripite hanc pestem perniciemque mihi, 20
 quae mihi subrepens imos ut torpor in artus
 expulit ex omni pectore laetitias.
 Non iam illud quaero, contra me ut diligat illa,
 aut, quod non potis est, esse pudica velit:
 ipse valere opto et taetrum hunc deponere morbum. 25
 O di, reddite mi hoc pro pietate mea.

Poem 76

- (i) What, in your opinion, is the point of this poem? 2
- (ii) Explain the significance of the final line in terms of the structure and language of the poem as a whole. 5
- (iii) How does this poem compare in mood and language with other 'Lesbia' poems you have read? 5

SECTION II
UNSEEN VERSE TRANSLATION
 (20 Marks)

Marks

All translations should be written on alternate lines.

QUESTION 2. Use a *separate* Writing Booklet.

Translate the following into English.

Like a captured slave, Ovid surrenders to Cupid.

20

En ego confiteor! tua sum nova praeda, Cupido;
 porrigimus victas ad tua iura manus.
 nil opus est bello—veniam pacemque rogamus;
 nec tibi laus armis victus inermis ero.
 necte comam myrto, *maternas* iunge *columbas*;
 qui deceat, currum *vitricus* ipse dabit,
 inque dato curru, populo clamante triumphum,
 stabis et *adiunctas* arte movebis aves.
 ducentur capti iuvenes captaeque puellae;
 haec tibi magnificus pompa triumphus erit.

OVID, *Amores*, I.ii 19–28

<i>maternus-a-um:</i>	‘of your mother’ (i.e. Venus)
<i>columba, ae:</i>	dove (sacred to Venus)
<i>vitricus, -i:</i>	stepfather
<i>adiungo-ere-nxi-nctum</i>	to harness, yoke